

(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Τεκμήριο αθωότητας. Το πολιτικό δικαστήριο, όταν αποφασίζει σχετικά με την τέλεση του αστικού και, ταυτοχρόνως, ποινικού αδικήματος, δεν δεσμεύεται από την προηγηθείσα, αθωωτική ή καταδικαστική, σχετική απόφαση ποινικού Δικαστηρίου. Επιβάλλεται όμως να λάβει σοβαρά υπόψη, ως ισχυρό τεκμήριο, την ποινική κρίση και μπορεί να αφίσταται από αυτήν με απόλυτα αιτιολογημένη απόφαση. Οφείλει δε να αποφεύγει χαρακτηρισμούς και κρίσεις που σχετίζονται με το ποινικό αδίκημα, εφόσον δεν άπτονται του αντικειμένου της συναφούς πολιτικής δίκης, ώστε να μην δίνεται η εντύπωση ότι τίθεται σε αμφισβήτηση η ορθότητα της αθωωτικής ποινικής αποφάσεως. Η Συνταγματική διάκριση των δικαιοδοσιών, που διαφέρουν ως προς τη φύση της διαδικασίας και της ευθύνης, αλλά και ως προς τους κανόνες κατανομής του βάρους αποδείξεως, αποκλείει την ύπαρξη μίας ενιαίας έννομης τάξεως, της οποίας η διάρρηξη να επαπειλείται από τις διαφορετικές κρίσεις των Δικαστηρίων με διαφορετική δικαιοδοσία. Παραπέμφθηκε στην Πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την 8/2019 απόφαση της Τακτικής Ολομέλειας.

Αριθμός 4/2020

Με τις προαναφερθείσες διατάξεις δεν καθιερώνεται δεδικασμένο στην αστική δίκη από απόφαση ποινικού δικαστηρίου, ενώ, ούτε και το Σύνταγμα προβλέπει σχετικό δεδικασμένο, αντιθέτως, μάλιστα, προβαίνει σε διάκριση των δικαιοδοσιών. Ειδικότερα, οι διατάξεις των άρθρων 93-96 Συντ. αφενός κατοχυρώνουν τη διάκριση των δικαστηρίων και αφετέρου κατανέμουν μεταξύ τους τη δικαιοδοσία σε διοικητική, πολιτική ή αστική και ποινική, κατ' αντιστοιχία των προβλεπομένων δικαστηρίων και των υπαγόμενων σε αυτά διαφορών ή και υποθέσεων. Η συνταγματική αυτή πρόβλεψη των ως άνω διακριτών δικαιοδοσιών επιτρέπει, εκτός άλλων, και τη δημιουργία αστικών και ποινικών διαφορών από την ίδια συμπεριφορά ή δραστηριότητα, που υπάγονται ακολούθως στις αντίστοιχες δικαιοδοσίες. Βασική συνέπεια, που αναδεικνύει το ουσιαστικό περιεχόμενο της διακρίσεως των τριών διακριτών δικαιοδοσιών, οι οποίες ενδέχεται να διασταυρώνονται, διατηρώντας όμως την ισοτιμία και την ανεξαρτησία τους, είναι το διακριτό δεδικασμένο των αποφάσεων κάθε δικαιοδοτικής λειτουργίας, το οποίο ορίζεται διαφορετικά από τον αντίστοιχο δικονομικό νομοθέτη (άρθρα: 321 επ. **Κ.Πολ.Δικ.**, 57 Κ.Π.Δ., 197 Κ.Δ.Δ.). Οι ρυθμίσεις αυτές επιβάλλουν το δεδικασμένο να είναι, κατ' αρχήν, δεσμευτικό μόνον εντός της οικείας δικαιοδοσίας, με αποτέλεσμα οι αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων να μην αποτελούν δεδικασμένο για την πολιτική δίκη. Αποδεικτική δέσμευση από δικαστικές αποφάσεις άλλων δικαιοδοτικών κλάδων μπορεί να γίνει ανεκτή μόνον όταν υπάρχει σχετική νομοθετική πρόβλεψη, είτε σε διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, είτε σε διατάξεις της οικείας δικονομίας (όπως στο άρθρο 5 παρ. 2 Κ.Δ.Δ.). Η συνταγματική, άλλωστε, πρόβλεψη τριών διακριτών δικαιοδοσιών, αποκλείει την ύπαρξη μίας και ενιαίας έννομης τάξεως, στο πλαίσιο της οποίας η κρίση του ποινικού δικαστηρίου, και συγκεκριμένα η αμετάκλητη αθωωτική απόφαση αυτού, αυτόματα και άνευ άλλου τινός, πρέπει να γίνεται αποδεκτή από το αστικό δικαστήριο, το οποίο πρέπει να καταλήξει σε αποτέλεσμα συμβατό με την αθωωτική ποινική απόφαση, και, κατ' επέκταση, να απορρίψει την αγωγή αποζημιώσεως του παθόντος - ενάγοντος, καθ' όσον διαφορετικά δημιουργείται ρήγμα της ενιαίας αυτής έννομης τάξεως. Η συνεπής εφαρμογή του ως άνω κριτηρίου (της διαταράξεως της ενιαίας έννομης τάξεως) θα έπρεπε να οδηγεί στο συμπέρασμα της δεσμεύσεως και του ποινικού δικαστηρίου από την αμετάκλητη προγενέστερη απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου, δηλαδή όταν η απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου εκδίδεται σε πρώτο χρόνο και έπεται η απόφαση του ποινικού δικαστηρίου με διαφορετικό περιεχόμενο από την πρώτη, αναγνωρίζεται, δηλαδή, η αδικοπραξία του εναγομένου, όμως αυτός κηρύσσεται αθώος της ίδιας αντικειμενικής και υποκειμενικής υποστάσεως, πράγμα, όμως, που δεν συμβαίνει, καθ' όσον η τοιαύτη απόφαση (του πολιτικού δικαστηρίου) εκτιμάται ελεύθερα, με βάση τον κανόνα της ηθικής αποδείξεως,